



## Koncentracija.

### IZ GOVORA DR. V. KUKOVCA NA SE STANKU OKROŽNE ORGANIZACIJE SLOV. KMETSKÉ STRANKE V CELJU.

Za vodstvo politike niso poklicani le oni, ki so se dali poslušancem voliti, in časnikarji, vsak državljan je upravičen, da v danem položaju pa celo dolžan narodu v tem oziru služi. Da pa je bilo trajno nevzdržno, da Slovenci ostanejo brez tesnejše zveze s Hrvati, ki se je bila ob času velike borbe proti Stefanu Radiću skoro popolnoma izgubila, to veliko nacionalno neugodo je vsakdo občutil. Poslanca, za katerega izvolitev sem se bil jaz pri zadnjih volitvah zavzel, ni bilo pridobiti za delo tega zblizanja Slovencev in Hrvatov. Moj zadnji poskus je odbil 21. januarja t. l. na sestanku v Mariboru o očiglednem prihodu Svetozarja Pribičevića polanec dr. Pivko z vso odločnostjo. In vendar je to zblizanje s Hrvati danes na dveh tihih vstopavljeno. Narodna zavest o potrebi istega je bila močnejša nego poslanska trmoglavost in je zmaga. Tudi časopisje, za katero sem jaz svoj čas tu v Celju s svojimi prijatelji dolga leta perokul, ko smo tu celo dnevni list izdajati mogli, bilo je takrat izraz javnega mnenja in tudi odsev medsebojne borbe za zmago ljudske inicijative, kateri je bila dana polna svoboda. Ko sem iskal jaz v oziru druge pereče narodne potrebe, koncentracije političnih sil, zadnja leta podporo našega velikega časopisja, je nisel našel, svoje članke sem dobival iz uredništva »Jutra« vrnjene, nazadnje sem moral v Zagreb v predale »Obzora«, če sem hotel uveljaviti. Milijonarski lastniki velikega tiska s plačanimi sodniki niso smeli edini ostati gospodarji usode našega naroda. Izkazalo se je, da je tudi ideja koncentracije Slovencev bila nujnejši nacionalni interes nego sme biti interes monopola časnikarstva in tudi kljub njemu je danes koncentracija izvršen čin, kar bodo pokazali bližnji dnevi, ker narodna volja ne sme poznati niti kapitalistične ovire, da se uveljavi. Ivan Pucelj je našel stike s Hrvati, slovenskega kmeta s hrvaškim seljakom in je omogočil celo najštevilnejši slovenski ljudski stranki vsaj poskus koalicije z največjo srbsko in največjo hrvaško stranko, okoli Pucelja samega so se

pa zbrali delavoljni činitelji večine slovenskih strank. In nikdo, komur je interes naroda nad interesom strank, ne more videti v tem nekaj, kar bi ga ogrožalo, to nam vsem more prinesiti le koristi. Med naprednimi strankami ni bilo, ko sem jaz v Središču pred tremi leti dvignil glas za koncentracijo, nikogar, ki bi je bil odklanjal. S tem je bilo tudi jasno, da ni smelo biti več merodajno, ali se doseže pod praporom katerekoli v poštev prihajajočih strank, tem manj sme kdo mrmrati, če je izbojevala vodilno vlogo v koncentraciji političnih sil Slovenska kmečka stranka. Pod političnimi gesli je združitev težka, s stanovskimi ali socialnimi razrednimi gesli se je med Slovenci že čisto spremenil obraz javnega življenja. Proti gestu Kmečke zveze je omahnila pred vojno večina v Kranjskem deželnem zboru. Pod Ivanom Puceljem triumfira danes kmečka slovenska misel tudi v nacionalni državi. Edino ta socialna plast našega naroda bode narodu zagotovila dostojno soudeležbo na državnih poslih, če bodo Slovenci hoteli spoznati in čuvati trajno svoj interes v gospodarstvu in kulturi. Največje zadoščenje Slovenski kmečki stranki so dogodki zadnjih dni. Vsaka stranka je po svojem bistvu sebična in ne more privoščiti drugi stranki, kar hoče kot vladajoča skupina sama opraviti. Vendar v današnji povojni prehodni dobi za ta strankarski egoizem še ni prišel čas pri nobenem narodu. Velikopoteznost je vsled tega priznati izjavi voditelja Slovenske kmečke stranke, ki se ni branil vstopu druge večje slovenske stranke v vlado. Kaj je v ozadju pogajanja dr. Korošca za vstop v vlado, v kateri je Puceljeva kmečka stranka, je sicer težko razpravljati in je stvar za sebe. Da se pa poskus uveljavljenja tako znatne slovenske politične sile ni skušal preprečiti s strani Puceljeve kmečke stranke, je dogodek, ki bode isti zagotovil trajen ugled med Slovenci, in more le pospešiti konsolidacijo razmer celega naroda. Slovenska kmečka stranka doživlja svoje najzanimivejše dneve.

## Ženski kongres na Bledu.

Včeraj se je pričel na Bledu II. kongres »Narodnega ženskega saveza kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev«. Ta močna organizacija, ki ji predseduje ga. Petković iz Beograda, združuje skoro vsa ženska društva v naši državi ter so v njej včlanjena tudi vsa slovenska ženska društva. Narodni ženski savez si je stekel že mnogo zaslug na vseh poljih javnega udejstvovanja ter je torej uveljavljen s svojo pozornostjo in simpatijami, s katerimi spremlja ta kongres naša javnost.

Kongresa na Bledu se je udeležilo odlično število delegatov posameznih društev. Vseh zborovalcev je okrog 300. Prav krasna je udeležba s strani srbskih in hrvaških zastopnic, ki številčno in govorniško popolnoma prevladujejo. Nekatere od teh so tudi v svojih lepih narodnih nošah. Slovensko žensko je poslalo h kongresu svojo elitno četo prvoboriteljic, ki se častno uveljavljajo. Kakor je splošen utis včerajšnjega dneva ob priliki referatov in debat, Slovenke ne streme toliko za govorniškim lovorikami, nego so se posvetile bolj drugim problemom kongresa, zlasti njegovi organizaciji. Vse organizacijsko delo kongresa so izvršile Slovenke same, tako, da so bile došle delegatke nad vse prijetno presenečene. Priprave za kongres je vršil poseben odbor pod vodstvom predsednice Slovenskega ženskega društva in voditeljice našega žensktva gospe Franje Tavčarjeve ter gđe A. Stebičeve in ge C. Stebičeve.

Velik pomen tega kongresa izpričuje hkrati dejstvo, da se je kongresa udeležila tudi predsednica internacionalne ženske lige lady Aberdeen, vdova po nekdanjem kraljevem namestniku na Irskem. Lady Aberdeen je glavna ustanoviteljica internacionalne ženske lige, kateri predseduje že od njene ustanovitve l. 1888 pa do danes. Le v času svetovne vojne je kot državljanka v vojne zapletene Anglije smatrala za bolj primerno, če prepušči ligino predsedstvo državljanki kake nevtalne države. Po vojni je bila lady Aberdeen zopet izvoljena za predsednico lige. Lady Aberdeen je posvetila mnogo življenjskih sil delu na humanitarne, socialnem, prosvetnem in feminističnem polju. V Ljubljano je

prišla v spremstvu ligine tajnice gđe. van Egghen iz Nizozemske.

Obe dami sta prišli v nedeljo zvečer s Simphon-Expresom v Ljubljano, kjer ju je sprejela ga. Franja Tavčarjeva in ju nato odvedla z avtomobilom na Bled.

Kongres se vrši v prostorih hotela »Toplice« na Bledu. Včeraj, ob pol. 11. se je vršila svečana otvoritev kongresa. Navzoče zborovalke so sprejele lady Aberdeen v špallirju pred zborovalno dvorano. Savezni upravni odbor ji je izrekel svoje pozdrave, nakar ji je bil izročen lep šopek cvetlic.

Svečano sejo je otvorila predsednica ženskega saveza ga. Petković, ki je najprej pozdravila v srbohrvaščini, nato pa v francoski vse navzoče, zlasti pa lady Aberdeen in gđe. Egghen. Pri otvoritvi so bili zastopniki: škof dr. Jeglič po blejskem župniku, blejska občina po županu Kendi in vladna oblast po srezkem glavarju v Radovljici dr. Vavpotiču. Zastopano je bilo tudi tujsko in olepševalno društvo na Bledu.

Po pozdravi predsednice je prosila za besedo lady Aberdeen, ki se je zahvalila za priščen sprejem, nato pa je razvila v markantnih besedah popolno sliko položaja žen.

Sekretarka internacionalne ženske lige gđe. van Egghen se je zahvalila za izrečene ji pozdrave ter je obratno sporočila jugoslovanskemu žensktvu pozdrave iz vseh dežel, po katerih je že propagirala idejo ženske organizacije (Južne Amerike itd.). Buren aplavz pa je sledil njenim besedam, ko je sporočala pozdrave holandske mladine naši mladini.

Pozdravom so sledili nato referati posameznih skupin po posameznih referentkah.

Gđe. Atanacković, tajnica ženskega saveza je referirala v francoski o delu srbske žene, direktorica Zdenka Smrekar istotako v francoski o delu hrvaške žene, ga. Zora Stepanović v angleški o Slavoniji in Slavonki ženi, ga. Any Hristić v angleški o pomenu žene v srbski zgodovini. Tem referatom je sledil referat ge. Franje Tavčarjeve o delu slovenske žene. Ker je velikega interesa za slovensko žensko, da se o njem informira tudi odbor internacionalne ženske lige po lady

Aberdeen in gđe. van Egghen, je ga. Tavčarjeva predavala v nemščini, ki jo razumeja obe mednarodni ženski voditeljici. Ga. Tavčarjeva je plastično in pregledno očrtala razvoj slovenskega ženskega gibanja od l. 1848 dalje, preko prvih slovenskih pesnic in pisateljic Hausmannove in Turnograjske do l. 1881, ko se je ustanovila Gospodinska šola za dekleta, ki je bila prvo slovensko žensko društvo. Sledila ji je l. 1884 organizacija »Katoliška žena«, ki je dosegla število 1900 članic, nato pa Splošno žensko društvo, Atena itd. Ga. Tavčarjeva je žela za svoje kratko, a izčrpno poročilo mnogo odobravanja ter laskavo priznanje s strani lady Aberdeenove.

Za go. Tavčarjevo je referirala še ga. dr. Franja Reričeva o dalmatinski ženi.

Opoldne se je kongres zaključil in so se delegatke podale k skupnemu obedu.

Opoldne se je vršilo predavanje ge. Anče Ivančič iz Beograda v srbski o temi »Lukus in varčevanje«. Tema je vzbudila mnogo živahne in zanimive debate, v katero pa Slovence niso posegle, zavajajoč se, da je lukus Slovenkam neznan pojem.

Danes ob desetih se vrši predavanje ge. Milene Petrovič o temi: Mir in pomladek Rdečega križa. Sledita še referata gđe. Alojzije Stebičeve iz Ljubljane: »Delo v naših družtvih« ter ge. Danice Bedeković iz Zagreba: »Boj proti prostituciji«.

Jutri, v sredo, se vrši glavna skupščina Narodnega ženskega saveza, na kateri bo najglavnejša točka: Načelno vprašanje o zaščiti žen — javnih delavk in ženskih organizacij.

### Politične vesti

— G. Pašić proučuje situacijo. Politična situacija je nespremenjena in prvi dogodki se pričakujejo šele jutri, ko se vrne St. Radić v Beograd. Tedaj pade najbrže odločitev, če vstopi SLS v vlado ali ne. Politični dogodki pa se ne morejo razvijati tudi vsled tega, ker je še čisto nejasno, kakšno stališče zavzame Pašić. Dosedaj je še radikalne stranke sprejemal le poslance, ki so znani kot pašičevci. V zadnjem času pa je pričel sprejemati tudi druge. Tako hoče Pašić najprej dobro proučiti situacijo in šele potem je pričakovati njegovih nadaljnjih korakov. Hitro pa Pašić ne bo posegel v potek dogodkov, ker ni to v skladu z njegovo metodo, ki jo najjačje označuje geslo: ama vremena. — Dokler pa se Pašić ne odloči k akciji, tako dolgo tudi ne bo razčiščenja v radikalni stranki in tako dolgo bomo tudi imeli vlado, ki ima velikansko večino, ki pa vseeno ne more delati vsled pomanjkanja zadostnega števila zvestih in udanih pristavev. In zaradi tega paradoksa traja še nadalje mrtvilo tako v vladnem delu, ko v akcijah opozicije.

— Diskusija o thoirskih načrtih se živahno vodi po francoskih listih. »Figaro« pravi, da se Briand še ni odločil, če naj sklene z Nemčijo samo gospodarski sporazum ali pa tudi politični dogovor. Nadalje pravi, da je ironija, če se na Nemčijo da kot kompenzacija, da varuje proti vzhodu in Avstriji najstrožjo nevtalitetno evakuacijo Porenja. Nemčija je že tolikrat obljubila, da ne bo napadla Poljske in ne priključila Avstrije, da ponovitev teh obljub prav res ne more biti vzrok za kakršnekoli kompenzacije. — Listi poročajo, da se je tudi znani nemški šovinist admiral Timpitz izjavil za Thoiry. Stvar postaja naravnost neprijetna, kadar zagotavljajo najbolj zakrknjeni militaristi, da so za mir med narodi. Kaj je njihov namen?

— Nemška vlada proti povratku Wilhelma v Nemčijo. V zadnjem času so se vedno bolj množili glasovi, da se misli Wilhelm vrniti v Nemčijo. Nemška vlada se je zato čutila dolžna, da je zavzela k tem govoricam svoje stališče. Te dni je bila izdana oficijelna izjava, da nemška vlada še ni prejela nobene prošnje za dovolitev povratka Wilhelma, da jo pa bi vlada, če bi taka prošnja prišla, brez dvoma odklonila. — Kakor se poroča iz okolice Wilhelma, misli Wilhelm resno na povratek, toda ne na takojšen, temveč prepušča dan »božji previdnosti«. K temu se dostavlja, da se Wilhelm boji zameriti monarhistom, če bi izjavil, da ne pride, na drugi strani pa se boji akcije republikancev in zato se izgovarja na »božjo previdnost«. — Zdi se nam pa, da je to le bolj Wilhelmova previdnost, ki pač ve, da svet še ni pozabil, da je on eden najglavnejših povzročiteljev svetovne vojne.

— Poljsko-rusko nasprotje zaradi Vilne. Med sovjeti in Litvo je bil sklenjen takozvani Moskovski dogovor, po katerem priznavajo sovjeti pravico do Vilne Litvi. Vsled tega je bilo na Poljskem silno razburjenje in govo-

rilo se je že, da pride do ostrega nasprotja med Poljsko in sovjetsko vlado. Pod vplivom javnosti je tudi poljski zunanji minister Zaleski poslal moskovski vladi protestno noto. Ton te note pa je bil tako miroljuben, da je naravnost presenetil. Zaleski pravi, da se je sovjetska vlada z dogovorom v Rigi zavezala, da se ne bo vmešavala v teritorialne spore med Poljsko in Litvo. Z moskovskim dogovorom je ta obveza Rusije prelomljena in na to opozarja poljska vlada sovjetsko. — Miren in spravljiv ton poljske vlade je naredil povsodi najboljše utis.

— Boj v ruski komunistični stranki še ni končan, ker se Stalinova skupina ne zadovoljuje s polovičarsko zmago, temveč zahteva popolno kapitulacijo opozicije. Trocki, Zinovjev in drugi opozicijski voditelji so namreč izjavili, da vztrajajo pri svojih idejah, da pa opuste vsak boj za zmago svojih idej. Izjava vladni skupini ne zadostuje, temveč zahteva, da morajo opozicijske sprejeti tudi Stalinovo ideologijo, ali pa bodo popolnoma izolirani v stranki. Nekatere organizacije pa se niti s tem nečjejo zadovoljiti, temveč kratkoma zahtevajo, da mora biti Trocki odstranjen iz političnega odbora stranke, Zinovjev pa iz osrednjega odbora. Ker je sovjetski aparat popolnoma v Stalinovih rokah, je kapitulacija ali pa popoln poraz opozicije neizogiben.

— Položaj na Kitajskem. Kantonske čete se še niso opomogle od zadnjega poraza, ki jim ga je zadal šangajski guverner, general Sanhuangfang. Kantonske čete se še vedno umikajo in razdirajo na svojem povratku mostove in železnice. Ekspresni vlak iz Pekinga je vsled tega skočil iz tira in je bilo mnogo Evropejcev in Kitajcev ubitih. Verjetno pa je, da se bodo kantonske čete kmalu opomogle, kakor se da sklepati iz situacijskega poročila »Timesa«. Po tem poročilu je severna armada sicer bolj oborožena od kantonske armade, toda je tako nasilna, da so vse simpatije prebivalstva na strani kantonske armade, pa čeprav velja kot boljševidna. Kantonska armada ima dobro administracijo in si ajno propagando in so skoraj vsi podkomandanti severne armade njeni simpatizirali. — Šangaj je za enkrat izven nevarnosti. Pred mestom na reki Jangse je usidranih 40 bojnih čolnov zaveznikov, ki ne skrivajo svojih simpatij za nasprotnike kantonske armade. In v pomoči, ki so jo dali zavezniški generalu Sanhuangfangu, je tudi vzrok poraza kantonskih čet.

### Opombe

Vijolinski koncert Zlatka Balokoviča, ki se vrši v četrtek dne 28. t. m. ima sledeči spored: 1. Pugnani-Kreisler: Preludij in Allegro. Fiorillo: Adagio in Tartini: Variacije na Corellievo temo. 2. Ireland: Sonata za gosli in klavir. 3. Bach: Giaccione za sologosi. 4. Sarasate: Andaluska romanca, Gardiner: From de Canebrake. Manojlovič: Igra udovica in Nachez: Ciganski napevi. Umetnik igra na slavne Guarnierjeve gosli, ki so bile izgotovljene leta 1732. Na klavirju ga spremlja Miss Miriam Allen iz Newyorka. Koncert se vrši v veliki dvorani hotela Union in vlada v našem mestu za njega največje zanimanje. Umetnik Balokovič, virtuoz svetovnega slovesa, je našemu koncertnemu občinstvu že znan iz prejšnjih njegovih ljubljanskih koncertov. Občinstvo opozarjamo, da je vstopnice, za katere veljajo navadne koncertne cene še dovolj na razpolago.

Iz življenja vijolinskega virtuosa Zlatka Balokoviča. Od leta 1918. dalje, odkar se je podal v koncertno življenje, je znameniti vijolinski virtuoz Zlatko Balokovič že večkrat obiskal Ljubljano in priredil tu koncerte. Po večletnem preselku se vrši njegov koncert v četrtek dne 28. t. m. v Unionski dvorani. Balokovič se je rodil 1895. leta v Zagrebu. Kot desetletni mladenič je začel posesti pri prof. Humlu na zagrebškem glasbenem zavodu vijolinske studije, katere je pozneje končal pri slavni profesorju Sevciku na Dunaju. Po dovršenih studijah se je posvetil izključno le koncertiranju ter kot tak nastopil že 1918. leta v Moskvi. Zatem je prepotoval celo Evropo ter priredil koncerte z največjim občudovanjem s strani kritike in publike. Pred svetovno vojno je bil v Severni Afriki, kjer ga je kot pianist spremljal slovenski umetnik prof. Anton Trost. Za časa svetovne vojne je bil Balokovič večinoma v domovini. Po vojni je odšel na koncertiranje v Svico, Francosko in Angleško, od tam pa se je podal leta 1923. v Ameriko, ki mu je prinesla poleg velikega slovesa tudi bogato soprogo, rojeno Borden iz rodbine ameriškega bakrenega kralja, ki mu je ob poroki poklonila znamenite Guarnierjeve gosli iz leta 1732, katene cenijo na 1.000.000 Din. Na teh goslih tudi sedaj koncertira v svoji domovini. Poleg Zagreba in Beograda je obiskal vsa večja hrvaška mesta in 28. pride tudi ponovno v Ljubljano, ki ga je že večkrat sprejela z najtoplejšim priznanjem in občudovanjem. — Vstopnice za Balokovičev koncert so v prodaji v Matični knjigarni.

Gospod Mirko Jelačin gostuje še danes v naši operi in sicer poje vlogo vojvode Mantuanskega v Verdijevi operi »Rigoletto«. S to tuanskega v Verdijevi operi pri zadnjem svojem vlogi je g. Jelačin dosegel pri zadnjem gostovanju jako lep uspeh. Ako se ne jem gostovanja gospod gost po dovršenem gostovanju zopet v Nemčijo, kjer stalno nastopa. Današnja predstava »Rigoletto« se vrši za abonente reda C.

### NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU. Repertoar.

Torek 26. oktobra ob 20. »Veronika Deseniška«. Red B.  
Sreda, 27. oktobra ob 20. »Plesni večer«. — Plesne skupine Valerieje Kratine.  
Plesni večer Hellerau-Laxenburskega ansambla pod vodstvom priznane umetnice Valerieje Kratine se vrši 27. oktobra v mariborskem gledališču. Kritike mnogobrojnih mest, kjer je nastopala ta skupina s kar največjim uspehom je polna hvale in priznanja za podajanje te odlične trupe. Obeča se prekrasen umetniški večer in se priporoča pravočasno rezerviranje prostorov.

### IZ LJUBLJANE V LONDON.

Do desete ure zvečer, ko se prične iluminacija je še dovolj časa, zato si preje ogledamo še krasni Versailleski grad Ludovika XIV. Zanimive so v tem gradu številne dvorane, katere so zgodovinske važnosti. Naj omenim veliko, vso z zrcali obdano dvorano, kjer je bilo leta 1871. proglašeno nemško cesarstvo ali pa dvorano, kjer je bil podpisana svetovni mir itd. Sicer pa tvori že vsaka teh dvoran zase del zgodovine in to zlasti od tedaj, ko je postal Versailleski grad nacionalni muzej. Zato ni čuda, če se drena tako ogromno število obiskovalcev po teh dvorinah tako, da se človek prav oddahne, ko pride zopet na prosto.

Ob pol petih je napovedano delovanje vodometov, ki funkcionirajo samo trikrat na leto. Tudi to je menda nekaj edinega na svetu. Vse ogromne versailleski park je poln umetnih jezer raznih velikosti in v vsakem jezeru je vodomet. Vsak tak vodomet sestoji iz vsakovrstnih kipov in iz teh bruha mogoče iz sto raznih cevovoda na dan. Res veličasten je pogled na vsak posamezen vodomet. Eden je lepši od drugega in le škoda je, da ni mogoče ogledati si v tej kratki pol drugi uri delovanja vseh vodometov.

Nekako ob 9. uri pridemo na prostor, kjer se ima vršiti iluminacija. To se vrši ob jezeru, ki ima kakih 4000 kvadratnih metrov površine, ob konce velike aleje. Naši sedeži

se nahajajo na travi, med tem ko so na drugem koncu napravljene velike tribune. Dasi je še zgodaj, je vendar že skoraj vsak kotiček zaseden. Pač pa opazimo, da je še rob jezera prost in hočemo tja. Pa se nam to posreči, ostale pa odžene masa ljudstva z zvijgom in vriskom in ves srd, ki ga imajo v zadnjem času Francozi na tuje, ki jim prihajajo delat draginjo, se je tekem cele prireditve zlivala na nas, ki smo sedeli pred njimi.

Končno, začetek je tu! Naenkrat se prižgejo tisočere luči na umetno napravljenih pilastrih, za tem pa začnejo delovati vodometi, ki so obenem obsevani z raznobarvanimi lučmi. Na drugem obrobju pa, kjer ni ljudi, prižgejo istobarvne umetne ognje. Prvi pogled človeka kar prevzame, ko vidi, kako se ta voda v krasnih barvah razpršuje po zraku. Za tem pa presenečenje eno za drugim. Ena raketa v zrak, pa zopet takoj dve, tri in nato cela kopica, to mogočno pokanje, te barve in razne oblike, vse to je nekaj takega, kar je nemogoče popisati. Za konec nam približajo še dve krasni točki.

V kaki 200 m dolgi črti padajo z višine 10 metrov tanki curki umetnega ognja tako, da se človeku zdi, da pada ognjeni dež in takoj za tem boj z raketami. Sprva majhni pokiraket z ene, kot z druge strani, nato pa vedno silnejši in silnejši, dokler ne dosežejo vrhunca v naravnost neznosnem pokanju in bliskanju mogoče tisočernih raket naenkrat.

Med vsem tem veličasnim prizorom pa se oglašajo iz bengaličnih ognji razsvetljene aleje, lovski rogovi s svojimi zvočnimi glasovi. Človek bi to vedno gledal in ne šel proč. Ni čuda, da klicev »ah« in »oh« ni hotelo biti konca niti tedaj, ko je že vse minilo.

Veliko delo je čakalo sedaj železnico, da prepelje to maso 50.000 ljudi zopet domov. Vlak za vlakom, natrpani tja, prazni nazaj, vozijo z naravnost bliskovito naglico in le čuda je, da se ni zgodila niti ena nesreča.

Tako smo dočakali v Parizu v znamenitu vedno novih in novih novosti naše tovaršije iz Škotske ki so vsi blede in prepadeni priždrali po razburkanem morju čez Kanal v Pariz, da skupno odidemo v ljubo domaćijo.

Naslednji večer je zopet čakamo pred kolodvorom otovorjeni s priljago.

Naglo piha vlak proti jugu in drugega dne zjutraj že zapuščamo francoško zemljo in Italijo s peresom za klobukom nam pridejo lijani z naplaci na tlačenih vagoni, ista naproti. Zopet tisti natlačeni vagoni, zopet tista potovanja kar se da milostljiv — prestop v enolična ravnila in Trst nas sprejme v svoje roke. Zadnji — da, res zadnji — prestop v drugi vlak in štiri tedne nato zagledamo pod drugi vlak zopet našo belo Ljubljano s pol penipoldne centimi, 50 centesimi in dvemi dinarji v žepu ter s polno glavo spominov, ki nas še vedno vežejo na to potovanje.

(Konec.)

# Dnevne vesti.

## PRISPEVAJTE ZA POPLAVLJENCE!

Ljubljanski oblasni odbor Rdečega križa prične v najkrajšem času zopet deliti podporne med poplavljenec. Tudi tokrat odidejo posebne komisije na lice mesta ter bodo na podlagi predlogov in nasvetov krajevnih čim boljše porazdelili pomoči. Povdarjamo, da akcija Rdečega križa ne gre za to, da bi se povrnila prizadetim dejanska škoda, ker je to pri ogromni katastrofi sploh nemogoče. Tudi se ne morejo odmerjati podpore po višini škode, ki so jo posamezni vrgli, nego samo po višini potrebe. V poštev prihaja število rodbinskih članov ter pomanjkanje hrane in obleke. Podpore se bodo delile samo potom uradnih ugotovitev in je radi tega neprikladno, če se posamezniki obračajo do Rdečega križa. Vsi prispevki v denarju in v naravnih dajatah se pobirajo izključno le za poplavljenec iz Slovenije in je vsaka bojazen da bi se denar ne porabil v naši najbližji domovini, odveč. Od glavnega odbora v Beogradu je že prispel znesek 300.000 Din, ki se istotako porazdeli samo med poplavljenec iz Slovenije. Razen tega je tudi glavni odbor Rdečega križa v Beogradu izrečno določil, da se ves v Sloveniji pobrani denar porabi zgolj za poplavljenec iz Slovenije. Tudi se bo glavni odbor udeležil s primernim prispevkom naše akcije za zopetno vpodstavitve porušeni domov. Iz tega razloga in pa da ne bodo nekateri podpirani od več strani preko potrebe, naj bi se cela akcija koncentrirala samo pri Oblasnem odboru Rdečega križa, kateremu naj se nakazujejo vsi denarni in drugi prispevki.

Ljubljanski oblasni odbor Rdečega križa SHS v Ljubljani.

G. Franchetti nam je poslal za časa volivnega boja neki popravek, čegar priobčitev pa smo odklonili, ker ni popravek odgovarjal določbam tiskovnega zakona. G. Franchetti je nato vložil tožbo, ki jo je pa pred kratkim umaknil in je s tem zadeva končana.

Spomenik kralju Tomislavu. Prosvetno ministrstvo je naročilo vsem šolam, da naj zbirajo prispevke za spomenik kralja Tomislava, ki se bo postavil v Zagrebu. Glavni dan zbiranja bo 29. oktober.

Darovi za poplavljenec. G. velikemu županu dr. Baltiču so poslali nadalje prispevke za poplavljenec: g. Jernej Stela, trgovec v Sp. Šiški 300 Din; Jugoslovenska banka, podružnica v Ljubljani 1000 Din; g. Alojz Vodnik, kamnoseški mojster v Ljubljani 1000 Din; uradništvo pošte hranilnice v Ljubljani (za žiri in Polhovgradec) 491 Din; Ljubljani (za žiri in Polhovgradec) 491 Din; g. Anton Tonej, kavarnar v Ljubljani 500 Din; Krediti zavod za trgovino in in-dinarjev; Kreditni zavod za trgovino in in-dinarjev; Ljubljani 10.000 Din; pivovarna Unions v Ljubljani 2.500 Din; Mestna hranilnica Ljubljanska 25.000 Din; g. Dragotin Hebar, predsednik Kranjske hranilnice v Ljubljani 2.000 Din. Vsem plemenitim darovalcem bodo izrečena v imenu prizadetega prebivalstva najtoplejša zahvala.

Davčne eksekucije v Sloveniji. Finančna delegacija uradno objavlja, da izide dne 26. oktobra 1926 v štev. 98. Uradnega lista izkaz o eksekucijah ki so se radi zaostalih direktnih davkov v Sloveniji izvršile v III. četrtletju tega leta. Iz tega izkaza je razvidno, da se je mobilarna eksekucija začela v 21.668 primerih in nadaljevala do rubeža v 5.057 primerih (ca 23%), do prodaje pa je prišlo v 52 primerih, to je okroglo 1% od celokupnega števila rubežev. Zaostanki, radi katerih je prišlo do rubeža so znašali okroglo 9 in pol milijona dinarjev, oni ki so se mogli iztirjati šele s prodajo pa okroglo 103.590 Din. V imobilar-ni eksekuciji se je vključila zastavna pravica v 144 primerih za okroglo 2.650.000 Din. Dražba nepremičnin so se izvršile v 79 primerih za okroglo 775.000 Din zaostalih davkov. Vse te dražbe so se pa uvedle na predlog privat-nih upnikov in je erar samo pristopil k dražbenemu postopanju; na predlog erarja samega se ni izvršila nobena dražba.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi vse člane na prihodnji tedenski seminar v sredo, dne 27. oktobra ob 17. uri 30 min. na kirurški oddelku javne bolni-ce. Spored: Demonstracija ca laryngis, abcessus cerebelli, demonstrira primarij dr. Pogačnik. Asistent dr. Debevec z Golnika demon-strira novo pneumothorax iglo. Odbor prosi za točnost.

Prometna konferenca v Splitu. Te dni se je vršila v Splitu konferenca zastopnikov nemških, čehoslovških, madžarskih ter naših železnic. Konferenca je razpravljala o uvede-nju direktne tarife in direktnih voznih list-kov med omenjenimi državami.

Ukinjenje kuluka v Bosni. Iz Sarajeva poročajo: Veliki župan je prejel od notranje-ga ministrstva naredbo, da ukine v svoji ob-lasti kuluk. V zadnjem času so pozivljali namreč nekateri srezki načelniki kmete na prisilno delo ter jih pošiljali na zgradbo cest.

Popravilo vagonov. Železniške delavnice v Mariboru in Sarajevu bodo izročile v pro-met veliko število osebnih in tovornih želez-niških voz. Prometno ministrstvo je odre-dilo, da se pošlje takoj druga partija defekt-nih osebnih voz v popravilo, da se ojači pot-niški promet ter poveča udobnost potnikov.

Tretji kongres delavskih zbornic. V ne-deljo se je pričel v Zagrebu III. kongres De-lavskih zbornic, na katerega je prispelo 180 delegatov iz vse države. Kongres je otvoril glavni tajnik centralne Delavskih zbornic dr. Zivko Topalović. Za predsednike so bili iz-voljeni Petar Marjanović iz Beograda, Josip Petecan iz Maribora in Franjo Zenko Dona-dini iz Splita. Ministrski predsednik Užno-vič je poslal kongresu brzojavni pozdrav. — Dr. Zivko Topalović je referiral o splošnem gospodarskem položaju. Omenil je med dru-gim, da je stabilizirano ne samo gospodarstvo temveč tudi kriza. Pečal se je obširno s pro-blemi, ki jih je treba rešiti, da gospodarska

kriza neha. Bogdan Krekić je govoril o de-lavstvu in davčni reformi. Izjavil je, da za-hleva delavstvo v zvezi z davčno reformo v prvi vrsti osiguranje kulturnega minima. Tajnik ljubljanske Delavske zbornice Filip Uratnik je referiral o stavbeni politiki. Pre-tlagal je, da se vneso v resolucijo zahteva po odobritvi potrebnih kreditov za zgradbo stan-ovanj in podaljšanje zaščite najemnikov do leta 1930. Tajnik zagrebške Delavske zbor-nice Pfeifer je poročal o socialno politični zaščiti, ki obstoji po njegovem mnenju samo na papirju. Za njim je govorilo še več govornikov, med njimi tajnik ljubljanske Delav-ske zbornice Uratnik o bratovskih skladni-cah in pravilniku o delu rudarjev, nakar je bila seja zaključena ter se je nadaljevala več-raj.

Nove telefonske proge. V ministrstvu pošte in telegrafa se vrše predpriprave za vzpostavljene sledečih novih telefonskih prog: Iz Beograda preko Sarajeva do Dubrov-nika ter iz Dubrovnika v Metković.

Enoten pravilnik o produktivnih borzah. V ministrstvu trgovine in industrije se iz-deluje enoten pravilnik o produktivnih bor-zah. Doslej je imela vsaka produktivna borza svoj lasten pravilnik, kar je povzročilo vsled različne interpretacije številne zmešnjave.

Poštini debut je dovoljen zopet madjar-skemu listu »Pester Lloyd«, ker se je list po-boljšal in ne piše zaenkrat več zoper interese naše države.

Spremembe v zunanjem ministrstvu. V zunanjem ministrstvu je bil izdalen nov ukaz o veliki razvrstitvi diplomatskih uradnikov. Ta ukaz je večerj kralj podpisal. Po tem uka-zu je za svetnika našega poslanstva v Berlinu postavljen Rajko Mitrović, dosedanj generalni konzul v Bukarešti, za svetnika posla-ništva v Budimpešti pa Jevrem Tadić, doseda-nji ravnatelj prvega političnega oddelka v ministrstvu. Na njegovo mesto je prišel Boško Hristić, svetnik poslaništva v Parizu in bivši šef kabine g. Pašića. Za svetnika posla-ništva v Londonu je postavljen Pavel Ka-rović, dosedanj načelnik tiskovnega oddelka, na njegovo mesto pa Ivan Vuković, doseda-nji svetnik poslaništva v Tirani. Za svetnika poslaništva v Parizu je imenovan Aleksander Cincar-Marković, dosedanj svetnik poslaništva v Budimpešti, za generalnega konzula v Newyorku Gjoka Todorović, dosedanj svet-nik poslaništva v Londonu in za svetnika poslaništva na Dunaju Momčilo Jurišić. — Z istim ukazom je bilo postavljenih še veliko število tajnikov in pisarjev v ministrstvu zu-nanjih del pri raznih poslaništvih in v mini-strstvu.

Nov pomočnik pravosodnega ministra. Za pomočnika ministra pravde je imenovan predsednik višjega sodišča v Kruševcu Milo-rad Pavlović.

Razvrstitev carinskih uradnikov. V fi-nančnem ministrstvu se izdeluje ukaz o raz-vrstitvi uradnikov po vseh carinarnicah v Dalmaciji.

Veliki župan dr. Baltić je nastopil svoj redni dopust. Za časa njegove odsotnosti ga nadomestuje g. načelnik Kremenšek.

Proslava čehoslovaškega narodnega praznika. V četrtek dne 28. oktobra t. l. se vrši v uradnih prostorih konzulata na Bregu 8. med 8.—12. uro recepcija v proslavo čehos-lovaškega narodnega praznika. Na to prosla-vo vabi konzul vse pripadnike in prijatelje čehoslovaškega naroda.

Večerni komercialni tečaji Trgovske akademije. V letošnjem zimskem semestru se otvorijo večerni komercialni tečaji po-četkom meseca novembra. Predavanja se bo-dov vršila vsak dan od 6. do 8. ure zvečer. Predavajo profesorji trgovske akademije. Te-čaj obsega nastopne predmete: 1. Knjižgovod-stvo. 2. Trgovinsivo v praktično uporabljeni zvezi s trgovskim, obrtnim, meničnim in stečajnim pravom. 3. Slovenska trgovska ko-rrespondenca. 4. Slovenska ali nemška stenog-radija (po prosti izbiri). 5. Nemški jezik (s posebnim ozirom na trgovsko strokovno ter-minologijo in frazeologijo ter tehniko sloga in korespondenca ali italijanski jezik (s po-sebnim ozirom na trgovsko strokovno ter-minologijo in frazeologijo ter tehniko sloga) in korespondenca (po izbiri). Vpisovanje se vrši na drž. trgovski akademiji (Aškerčeva ulica 9/II. levo) v ravnateljstvu pisarni ob uradnih urah.

Premecija. Za strojnega inženjerja je diplomiral na beograjski tehniški fakulteti g. Zdenko Kokalj, sin ljubljanskega odvjetnika dr. Alojzija Kokalja. Čestitamo!

Iz veterinarske službe. Veterinar v pok-in dnevičar pri srezkem poglavarstvu v Cel-ju s sedežem v št. Juriju Anton Uršič je ime-novan za veterinarja istotam.

Mere zoper tisk na Poljskem. Poljski ministrski svet se je bavil te dni z zakon-skim predlogom, ki predvideva kaznovanje državi sovražnih objav potem časopisov. Po tem načrtu bodo kompetentna za take delikte izključno okrajna sodišča. Zoper sodbe okraj-nih sodišč ne bo dopusten noben vzklik. Predvidena je denarna globa do 5000 zlotih, oziroma zapor do 6 tednov.

Dežela kjer ni brezposelnih. Glasom sta-tistike francoskega ministrstva dela, se naha-ja trenutno v vsej Franciji samo 340 brez-poselnih, ki prejemajo državno podporo, med njimi je 11 žensk. Ponudba dela je slejkoprej večja, kot povpraševanje po delu. V zadnjem času se je oglasilo za 1003 službe pomožnih delavcev samo 780 ljudi, ki so iskali delo.

Hudi invalidi. Čehoslovski finančni mi-nister dr. Engliš je dobil te dni iz vrst in-validov anonimno pismo, v katerem se mu grozi, da ga bo doletela, če bo invalidski za-kon poslabšal, sliha usoda kot Rašina, da bo namreč plačal stvar z življenjem. Razven dr. Englišu se je zagrozilo še 14 drugim ose-bam s smrtjo.

Dar kralju Alfonzu. Barcelonski mešča-ni so podarili predvečerašnjim kralju Alfonzu monumentalno palačo Pareobles.

Nove poštne znamke v Nemčiji. V Nem-čiji se izdajo s 1. novembrom nove poštne znamke. Na znamkah bo natisnjena slika Fri-derika Velikega.

Franc Klemen pod ključem. Nevarni svedrovec Franc Klemen, ki je pobegnil, kol-znano pred par dnevi iz umobolnice na Stu-dencu, se ni dolgo veselil svobode. Kot nam-reč poročajo iz Planine, so ga aretirali z nje-govo prijateljico Angelo Podraž, ki mu je po-magala pobegniti iz umobolnice, vred, v noči od petka na soboto pri prestopu meje, ko je hotel priti v Postojno, od naših oblasti pravočasno nanj opozorjeni italijanski obmejni stražniki. Ker je Klemen italijanski držav-ljan ne bo izročen našim oblastim, temveč ga bo sodilo italijansko sodišče.

Železniška nesreča. Iz Mostara poročajo: V petek sta trčila med postajama Sjekos in Krasno dva tovorna vlaka. En strojevodja je bil ubit, dva zavrata pa težko poškodovana. Materijalna škoda je precejšnja. Nesreča je povzročila malomarnost nekega čuvaja.

Nepošten trgovski potnik. Novosadska policija je aretirala Josipa Lešnika, trgovske-ga potnika neke mariborske trgovke, za kate-ro je potoval Lešnik dalj časa po Vojvodini ter sprejel naplačila. Trgovka trdi, da je Lešnik peneveril okrog 150.000 dinarjev. Če je res, bo dokazala preiskava.

Fanatičen musliman. Pred par dnevi je umrl v Novem Pazaru fanatičen musliman Omer-beg Alagić. Možakar ni znal niti turš-ko ter je častil svojega Allaha v srbskem jeziku. Kljub temu je bil tako besen turko-fil, da se je zaprl, ko je bil leta 1912 Novi Pa-zar osvobojen, v svoj harem ter prisegel, da svoje prostovoljne ječe ne zapusti preje, pred-no se ne povrne v deželo turški sultan. Ko mu je povedal pred par leti njegov sin, da turškega sultana sploh več ni, temveč je za-vezel takorekto njegovo mesto neki Kemal pa-ša, ki nosi klobuk in uvaža vsakovrstne brez-božne reforme in ki je ukinil med drugim tu-di harem, se je tako razljutil, da je hotel svojega sina ubiti. Ko je videl, da se mu bli-ža smrt, je bila njegova poslednja želja, da ga pokopljajo na njegovem dvorišču, češ, da noče gledati »srbskega dne« niti z mrtvimi očmi.

Krvava rodbinska drama v Sabcu. Mili-jonar trgovec Kupka v Sabcu je imel že da-lje časa ljubavno razmerje z neko mlado ženo. Vsled tega so bile burne scene med njim in njegovo soprogo na dnevnem redu. Kljub temu je postajal Kupka vedno bolj brezobziren, izostajal je končno cele noči zunaj doma ter javno veseljačil s svojo ljubico. Ko je prišel te dni zopet po preokrokan noči, ki jo je pre-bil v družbi svoje ljubice, domov, je prišlo med njim in njegovo soprogo Dano, rojeno Jovanović, do srdečega prepira, ki je trajal do 7. zjutraj. Tedaj je pograbila gospa Dana v parokizmu ljubosumnosti revolver ter ustrelila proti svojemu možu. Zadet v čelo se je zgrudil nezvesti mož pri priči na tla, varana žena pa je segla v žep po stekleničico subli-mata ter izpila vsebino. Naslednji dan je umr-la v bolnici v silnih bolečinah. Zakonca sta bila v Sabcu zelo ugledni osebi, vsled česar je vzbudila afera veliko senzacijo.

Ropari v Hercegovini. Znani roparski poglavar Dušan Bogdanović je pričel zopet rogoviliti s svojo tolpo v nevnesnim srezu. Te dni je ustavil na cesti neki avtomobil. Ker pa je s šoferjem znan, ni storil nikomur nič zalega. Orožništvo roparje zasleduje.

Dva nevarna svedrovec pod ključem. Pred par dnevi sta bila v Novem Sadu are-tirana Josef Irig in Stefan Szabo iz Budimpe-šte. Lepova sta priznala, da sta izvršila v Ju-goslaviji celo vrsto vlomov. Med drugim sta vlomila v urade osiškekega velikega župan-stva, odkoder sta odnesla 70.000 Din, dalje v gimnazijo v Senti, v gimnazijo v Bečkereku ter v okrožno sodišče v Apatinu. Njihov celo-kupni plen znaša nad pol milijona dinarjev.

Nesrečen skok pastirja. Pastirju Sadiju Idrizu iz sela Bidrica (giljanski srez), je ušla živina na tuje posestvo. Fant je skočil preko ograje, da bi jo zapel nazaj. Pri tem se mu je sprožil revolver, ki ga je imel v hlačnem žepu ter ga smrtno ranil.

## Zimske suknje

in druga oblačila nudi v naj-večji izbiri in najceneje trdka

**J. MAČEK**  
**LJUBLJANA**  
Aleksandrova c. št. 12

Veliko potniško letalo ponesrečilo. Iz Londona poročajo. Na poti iz Croydona v Pa-riz se je ponesrečilo veliko letalo. Izgubilo je v gosti megli orientacijo ter padlo v morje. Ponesrečencem so prihiti na pomoč parniki, ki so rešili vse razen enega ter jih pripeljali v Folkeston.

Legar v Szegedu. Po poročilih iz Bu-dimpešte je izbruhnil v Szegedu legar. Doslej je bilo prijavljenih 25 slučajev, od katerih sta končala dva s smrtjo. Oblasti so podvzele vse potrebne mere, da se epidemija lokalizira in zatre.

Sodba najvišjega sodnega dvora v pro-cesu zoper Mici Lederer. Kraljevska kurija v Budimpešti je izrekla v soboto v zadnji in-stanci sodbo v procesu zoper Mici Lederer, ki je umorila kot znano, leta 1925 skupno s svojim možem, žandarmerijskim častnikom Ledererjem, mesarja Kodelko. Mici Lederer je bila obsojena pri prvi instanci na smrt. Druga instanca je spremenila to sodbo v 15-letno ječo, kraljevska kurija pa na dosmrtno ječo.

Velika letalska nesreča na Malti. Ob pri-liki velikih vaj angleške vojne mornarice se je pripetila na Malti velika letalska nesreča.

Dva hidroplana sta v zraku trčila ter se raz-bila. Oba avijantca sta bila ubita.

Otok izgubil v morju. Kol poročajo iz Lisabone, se je pogreznil pri Port Aleksan-dru v portugalski koloniji Angola okrog 600 metrov širok in 1000 metrov dolg otok v mor-je. Otok je bil neobljuden.

## Ljubljana

1.— Prvi sneg. Po večerašnjem deževnem dnevu smo imeli sinoči lep, mrzel večer. Po-noči je bilo precej močno deževalo. Okrog 6. ure pa se je izpremenil dež v sneg, ki je pobelil vse strehe. V trenutku, ko to pišemo, sneži še vedno.

1.— Prijava rezervnih častnikov. Bivši re-zervni častniki, rojeni leta 1876. do 1904 ter pristojni v Ljubljani, ki doslej kot taki še niso bili sprejeti, odnosno prevedeni v našo narodno vojsko, naj se v svojem lastnem in-teresu zglašajo najpozneje do konca tega tedna v mestnem vojaškem uradu, soba št. 3, v Mestnem domu.

1.— Godbeniki — vojni obvezniki, rojeni leta 1876. do 1904. in pristojni v Ljubljani, naj se nemudoma, vsaj pa do konca tega tedna v svojem lastnem interesu zglašajo v mestnem vojaškem uradu, soba št. 3, v Mestnem do-mu. Zglašajo naj se tudi oni godbeniki, ki si-cer niso služili pri vojaški godbi, ampak v kaki drugi ednici, vendar pa so godbeno zmožni in bi se jih moglo kot vojaške obvez-nike za slučaj mobilizacije upotrebiti pri voj-godbah.

Otvoritevno predavanje v VI. sezoni dru-štva »Sočac« v Ljubljani. V društvu »Sočac« se vrši v soboto 30. t. m. v salonu pri Levu ob pol 21. uri zvečer prvo in otvoritveno preda-vanje v tej sezoni. Ta večer nastopi društveni predsednik g. dr. Dinko Puc z zelo lepo in aktualno temo, ki se glasi: »Ljubecen do do-movine in Slovenije«. Člani, prijatelji in vsi Vi, ki se za naša predavanja zanimajo Vas vabimo, da se tudi v tej sezoni v obilnem številu udeležite naših lepih predavanj. Vstop prost. Vsi dobrodošli.

1.— S sekiro po glavi. V soboto zvečer je metal nekdo v okno stanovanja tesarja Jo-žeta Peršina v Prulah kamenje ter mu razbil okno. Razjarjen je pograbil Peršin orožje, ki ga ima vsak dan v roki — težko tesarsko se-kiro — ter planil na dvorišče. Za vogalom je zagledal Miko K., na katero kuha hudo jezo, ker ga je zapustila in se preselila k čevljarškemu pomočniku Francu Pravstu, ki stanuje v isti hiši. Stelkel je zanj. Miko je zbežala v Pravstovo stanovanje. Tam je našel Peršin na Pravsta. Zato je stresel svo-je jezo nad njim. Udaril ga je s tako silo s topim koncem sekire po glavi, da se je Pravst onesvestil ter so ga morali prepeljati v bol-nico. Peršin, ki je doma iz Lga ter rojen leta 1874. je bil v nedeljo zjutraj aretiran.

## Maribor

m— Obrtna nadaljevalna šola v Mariboru bo pričela s poukom v nedeljo, dne 31. t. m. Šola se bo vzdrževala na ta način, da plača poleg prispevkov države, mestne občine, obri-ne zbornice in drugih zavodov vsak učenec, oziroma njegovi starši ali mošter, kakor je bilo v učni pogodbi dogovorjeno, 15 Din me-sečno — ali 100 Din letno. Šolski odbor ne more upoštevati prošnji siromašnih učencev. V slučaju, da je siromašnost dokazana, mora pa plačati šolnino pristojna občina. Šolnina se plačuje na mariborskem magistratu.

m— Vedstvo Uduženja vojnih invalidov in njih vdov v Mariboru bo naročilo večjo koli-čino trboveljskega premoga. Vsi oni, ki želi-jo naročiti ceneni premog, naj se zglašajo v pisarni »Uduženja« na Rotovškem trgu in to med uradnimi urami.

m— Mrtvod je zadel v četrtek 21. t. m. splošno priljubljenega nadečitelja g. 4. Kle-menčiča, stanujočega v Vrazovi ulici 6. G. Klemenčič je bil prepeljan v drž. bolnico.

m— Ščefski izpiti pod vodstvom g. pol-nadsvetnika Kerševana in inž. Hafnerja so se vršili v petek na Tezmem pri Mariboru.

## Gospodarstvo

IZ KMETIJSKE RAZSTAVE V LJUTOMERU.

V dneh 17. in 18. oktobra t. l. se je vršila v Ljutomeru razstava, odn. ogled vin, grozdja, sadja in drugih kmetijskih proizvodov, ki je končala s popolnim uspehom. Kljub ogrom-ni zaposlenosti razstavljalcev s trgatvijo, set-vijo in nujnimi jesenskimi opravili je bila prireditve obiskana prav dobro.

Razstava se je odlikovala zlasti po svoji raznolikosti od enakih prireditve v sosednih okoliših ter je nudila verno sliko malone vseh kmetijskih proizvodov v ljutomerskem okra-ju. Dokazala je nesporno, da kmetijski življenj v tem kraju koraka z duhom časa in da zamore prleški kmet uspešno tekmovati na polju umnega kmetijstva z drugimi kraji naše dr-žave.

Razstava je bila razdeljena na tri oddelke in sicer: vinski in grozdni oddelke, sadjar-ski oddelke z brezalkoholno točilnico in kme-tijski oddelke. Vse je bilo okusno okrašeno in povsod je bilo opažati najlepšo harmonijo.

Na razstavnem prostoru so se po otvoritvi od strani zastopnika velikega župana g. ravnatelja Puklavca vršila strokovna predavanja od priznanih strokovnjakov g. Priola, pro-fesorja na srednji vinarski in sadjarski šoli in očeta sadjarstva v naših krajih g. Levstika iz Celja kar je podelilo prireditvi poseben strokovni značaj.

Drugi dan razstave je bil posvečen preda-vanjem s skriptivnimi slikami alkoholizma in narodne higijene, koje je vodil nenadkriljivi govornik g. Puhar iz drž. higijskega zavoda v Ljubljani. Njegova izvajanja so učinkovala kot blagodejnost dež po dolgotrajni suši, ki po-raj v rastlinstvu novo življenje. Napetost po-slušalcev so povečale ganjlive zgodbe iz analov umobolnic in kaznilnic, ki so privabile nekaterim solze v oči. Ob razhodu se je šepetalo od ust do ust, da bi bilo umestno kaj enakega še večkrat prirediti.

Vinski oddelke v ospredju je bil bogato založen z najzlahnejšimi vini raznih vrst, let-nikov in vrhov ljutomerskih gorc kakor Ka-

menščak, Gresovčak, Slamnjak, Rinčel, Zelezne dveri, Podhamer, Strmec itd. Posamezni vinski vzorci so s svojo izvanredno finostjo poskuševalce naravnost očarali. Neverjetno dehteči aroma ter nebeško harmoničen okus teh vin se skoraj primerjati ne da.

Enako skrbno opremljen je bil sadjarski oddelek, kjer si mogel videti obsežen sortiment raznih žlahtnih jabolk, hrušk in drugega sadja, ki je bilo na razstavi ne toliko za širši konzum, marveč zaradi tega, da se določijo pomaloška imena. To je bilo nujno potrebno, ker se le na podlagi informacij o rodovitnosti posameznih vrst, njih uspevanju v raznih legah in tleh, kakor tudi odpornosti proti boleznim in škodljivcem more sestaviti primeren definiten sortiment za ljubomski okraj.

Sadjarskemu oddelku je bil priključen brezalkoholni oddelek, kjer si mogel pokusiti razen okusnega sadja — menda prvič v življenju — grozdni sok v svoji prvotni naravni obliki, ki se spreminja pozneje v opojno pijačo, ako smo kvasnim glivicam prepustili prosto pot, da so se mogle razvijati in delovati. Brezalkoholno vino je izviralo iz žlahtnine ter je bilo prirejeno po načinu Bauma iz Freiburga (Nemčija) in sicer s pomočjo zvonastega sterilizatorja in Eggenbergerjeve priprave za shranjevanje brezalkoholnih pijač v sodih.

Na kmetiskem oddelku so bili zastopani sadiči vsakovrstnih poljskih pridelkov, kot semena raznih žitaric in drugih poljskih sadežev, ki jih je razstavila drž. semenogojna postaja v Beltincih, graščina Freudenau v Črncih pri Apačah in drugi napredni kmetovalci iz okoliš in trga. Zanimanci so imeli priliko pokusiti tudi domači polnomastni sir »Trapist« od več razstavljalcev, med temi tudi od G. Alojzija Slaviča v Banovcih pri Ljutomeru, ki je bil posebno okusen. Pa tudi ostali obiskovalci so razstavili prav dober sir.

Za uspeh prireditve gre hvala v prvi vrsti razstavljalnemu odboru, sestoječemu iz delegatov vinarske zadruge, sadjarske in kmetijske podružnice ter sreskemu ekonomu, pa tudi vsem razstavljalcem, ki so prispevali v

ta namen s svojimi kmetijskimi produkti ter vsem poštrevovalnim damam za okičanje dvorane.

V znak priznanja za dobro kakovost razstavnih predmetov in uspešno delovanje na polju umnega kmetijstva je g. veliki župan podelil nekaterim razstavljalcem posebne diplome.

#### BORZE.

Zagreb, dne 25. oktobra. Devize: Newyork kabel 56.6—56.8, London izplačilo 274.4 do 275.2, Pariz izplačilo 172—174, Praga izplačilo 167.4—168.2, Berlin izplačilo 1347.77 do 1350.77, Dunaj izplačilo 797.5—800.5, Milan izplačilo 244.37—246.37, Budimpešta 0.07915 do 0.07945.

Curih, dne 25. oktobra. Beograd 9.145, Newyork 518.25, London 25.12375, Pariz 15.7375, Berlin 123.375, Dunaj 73.05, Praga 15.345, Milan 22.75, Bukarešta 2.85, Sofija 3.7375, Budimpešta 0.00725.

#### To in ono.

##### NAJSREČNEJŠA ŽENA.

Neka italijanska revija je stavila svojim čitateljem vprašanje, na podlagi katerega je hotela ugotoviti, katera žena je najbolj srečna. Revija je dobila med drugim sledeče odgovore:

Najbolj srečna je ona žena, ki misli, po 30 letih zakonskega življenja še vedno, da ji je mož zvest.

Ona, ki je na dan svoje srebrne poroke globoko prepričana, da je njen mož več vreden kot vsi drugi, s katerimi je flirtovala.

Ona, ki posadi svojega moža na prestol, žezlo pa obdrži sama.

Za zakonsko srečo ni merodajno število dobrih lastnosti moža, temveč zadovoljivost žene.

Najbolj srečna žena je bila Eva, kajti ona ni imela nobenih rivalin, ter je bila vladarica paradiža.

Nobena žena ni najbolj srečna, kajti noben možki se ne zadovolji s tem, da bi ljubil in posedoval samo eno žensko, vsled česar ni

nobena nikdar sigurna, da je njegova edina ljubica.

Najbolj srečna je ona, ki je poročila moža, s katerim bi bila varala svojega soproga.

Taki so bili odgovori na vprašanje, katera žena je najusrečnejša v Italiji. Kakšni bi bili v Jugoslaviji?

#### PRETEF OPERNEGA PEVCA IN OPERNE PEVKE RADI ENE NOTE.

Operni pevec, baritonist Jurenjev, in operna pevka Valjancijeva sta pela dne 25. marca v beograjski operi Bizetovo »Carmen«.

Drugi dan sta se sestala v pisarni dirigenta Brezovška. Jurenjev je stavil Valjancijevu na odgovor, češ da je pela prejšnji večer v nekem dvospevu za noto previsoko. Vseled tega je nastal med umetnikoma prepirl in pretep, ki se obravnava sedaj pred sodiščem.

Valjancijeva trdi v svoji tožbi, da je dejala Jurenjevu, da je pela tako, kot vedno ter da je pela že na odrih, na kakršnih Jurenjev ne bo nikdar pel, narkar ji je priložil Jurenjev tako klofuto, da se je onesvestila.

Zato zahteva 15.000 dinarjev odškodnine. Jurenjev je slika pri obravnavi sivar drugače. Trdil je, da je govoril on popolnoma mirno, da je pa pričela Valjancijeva takoj po njegovih prvi besedi listično kričati ter ga nesramno žaliti, končno, da je stopil pred njo ter jo pozval, da naj bo mirna, sicer jo bo eklofotal. Nato mu je priložila Valjancijeva krepko klofuto ter mu dala par bre — nekam.

Jurenjev je dejal: »Oprostite, gospod sodnik, ne morem povedati, kam...« Zato jo je pograbil za roke ter jo nabil kot se nabije otroka. Nato je jela Valjancijeva padati na tla.

(Jurenjev pokaže prizor nazorno ter leže na trebuh pred zatožno klop.) Toda onesvestila se ni, temveč kričala je dalje, strašno kričala.

Sodnik je narekoval zapisnikarju: »Obtoženec priznava, da je udaril tožiteljico s po debelem mesu...«

»Pa po licu tudi!« je zaklicala Valjancijeva. »Oprostite, gospod sodnik, mislim, da če bi jo bil udaril po licu, bi ne bila ostala živa!« je repliciral obtoženec.

Nato je izjavil Jurenjev, da vložil tudi on

zoper Valjancijevu tožbo radi uvrede, klevete in lahke telesne poškodbe — glede slednje je predložil zdravniško spričevalo: zato predlaga, da se obravnava združita.

Edina priča, dirigent Brezovšek, ni prišel k obravnavi. Iz njegove pismene izjave sledi, da sta Jurenjev in Valjancijeva neposredno po aferi odšla pri njegovem glasovirju vajo za prihodnjo predstavo »Lohengrin«, toda — vsak zase.

Obravnava je bila preložena. Prihodnjič pa bosta stala Jurenjev in Valjancijeva oba kot tožitelja in obtoženca obenem pred sodiščem. kajti vse prigovarjanje sodnika, ki je apeliral na to, da sta oba renomirana umetnika in ruska begunca ter da naj se zato poravnata, je bilo zaman.

: Najdeni ostanki polarne ekspedicije. Leta 1848 je odpotovala v arktične kraje neka ameriška ekspedicija, ki jo je vodil John Franklin. Ekspedicija je razpolagala z dvema parnikoma, na katerih se je nahajalo 129 oseb. Celih 78 let ni bilo čuti o ekspediciji nobenega glasu. Eskimi so svojočasno pripovedovali, da so videli daleč na severu več ljudi in domnevali se je, da so bili to člani Franklinove ekspedicije. Sedaj, po 78 letih, so bili najdeni na nekem polotoku v arktičnem morju ostanki parnikov te ekspedicije in človeška lobanja.

: Novi petrolejski vrelci v Iraku. Na konferenci britanskega imperija je iznesel minister Amery, da so bili najdeni v bližini perzijske meje v Iraku novi močni petrolejski vrelci.

#### Izjava.

Izjavljam, da nisem plačnik za od mene ločeno stanujočo ženo.

V. BREZOVNIK

Rožna dolina.

Edward Kipling.

76

#### Knjiga o džungli.

Neko poletje je tako silno deževalo, da planinci dolgo vrsto let niso pomnili kaj takega. Cele tri mesece je bila dolina zavita v oblike in megle, ki so vse prožete z močjo; deževalo je neprestano, neodjenljivo, in nevihta je sledila nevihti. Kapelica je stala izvečine nad oblaki in zgodilo se je, da je minul cel mesec, da Bhagat ni videl svoje vasi. Pokopana je bila pod belo odejo oblakov, ki so plaval, se gromadili in valili, a se niso ločili od svojih stebrov — od bokov doline, od katerih je curkoma teklo.

Ves ta čas ni slišal drugega kot glasove neštevilnih majhnih vodice, ki so nad njim kapljale z drevja, in so pod njim namakale smrečne igle, kapale z jezikov premočene praprti in hudourile po novo izkopanih vodotojih po pobočju v dolino. Tedaj se je prikazalo solnce in je izvabilo iz narave blagodišeči vonj deodarja in ravša, in tisti daljni, čisti duh, ki mu planinci pravijo »snežni duh.« Vroče solnce je sijalo teden dni, potem pa se je dež združil v še eno, zadnjo ploho; deževalo je, kakor bi iz škafa lilo in voda je potegnula poslednjo kožo s tal. Tisto noč je Purun Bhagat visoko naložil ogenj, ker je bil prepričan, da bodo njegovi prijatelji potrebni toplote. Toda nobene živali ni bilo blizu, dasi je klical in klical dokler ni zaspal ugrabljaj, kaj se je bilo zgodilo v gozdu.

Bilo je v osrčju temne noči in dež je bobnal kot tišč obnec, kar ga prebudi neko nategovanje njegove

odeje. Iztegnil je roko in zautil malo nogo langurja. »Vse boljše je tukaj kot na drevju«, je rekel zaspan in zrahlij gubo odeje: »vzemi in se pogrej.« Opica ga je prišla za roko in mčeno vlekla za njo. »Toraj živeža bi rada?« je dejal Purun Bhagat. »Počakaj malo, pripravim ti ga.« Ko pa je pokleknil, da bi vrgel kuriiva na žrjavico, je opica stekla k vratom, ječala, prihitela nazaj in cukala svetega moža za kolena.

»Kaj pa je? Kaj pa se je zgodilo, brate?« je dejal Purun Bhagat, kajti v obeh opice je bilo veliko, kar ni mogla povedati. »V takem vremenu ne grem ven, razen če se je katera tvojega rodu ujela v past — a pasti tukaj ne nastavlja. Pogledaj, brat, celo barasingh prihaja v zavetje k meni!«

Jelenovi rogovi so škrtuli, ko je stopil v kapelico, škrtuli ob soho. Povesil jih je proti Purun Bhagatu, tolkel nemirno z nogo in sikal skozi napol zaprte nozdrvi.

»Hai! Hai! Hai!« je dejal Bhagat in tlesknil s prsti. »Ali se tako poplača prečičišče?« Toda jelen ga je poliskal proti pratom; pri tem je Purun Bhagat slišal nek glas, kakor bi se nekaj ječe odprlo in je videl, kako sta se dva kamna v tleh ločila drug od drugega, med njima pa je zacmokala lepljiva zemlja.

Sedaj razumem,« je dejal Purun Bhagat. »Ne štemujem z ločeno, da ne sedijo nocoj ob ognju. Gora se pogreza. In vendar — zakaj naj grem?« Pogled mu je padel na prazni beraški lonec in obraz se mu je izpremenil. »Vsak dan so mi dajali živež, kar sem prišel v ta kraj. Ako se ne požurim, ne bo jutri niti enih ust v

delini. Resnično, moram iti, da jim navestim nevarnost. Nazaj prate! Pusti me, da stopim do ognja.«

Nevoljno se je barasingh umaknil. Ko je Purun Bhagat zadrkl bakljo globoko v ogenj in jo sukal, da je dobro ogorela. »Ej, svarit ste me prišli!« je dejal in vstal. »Storili bomo vse kaj več, vse kaj več. Sedaj pa ven! Daj mi tvoj vrat brate, samo dve nogi imam.«

Z desnico se je prijel za naježeni viher barasingha. držal z levico bakljo od sebe in stopil iz kapelice v obupno noč. Nobene sapice ni bilo, dež pa je malodane ugasnil bakljo, ko je veliki jelen hotil po pobočju dol, destikrat drseč po zadnjih nogah. Čim so dospeli iz gozda, se jim je pridružil še več Bhagatovih bratov. Slišal je kako so se langurji gnetli okoli njega, dasi jih ni videl, za njim pa glas Sone: »uuh! uuh!« Dež mu je nažemal sive lase v vrvi, voda mu je pljuskala pod bosimi nogami in rumeno oblačilo se je tesno oprijemalo šibkega, starega telesa; on pa je opirajoč se ob barasingha čvrsto, vztrajno stopal naprej. Sedaj ni bil več svetl mož, ampak sir Purun Dass, prvi minister ne majhne države, možak, ki je vajen zapovedovati, možak, ki je šel reševati življenje. Drveli so po strmi mokri stezi niz brda, Bhagat in njegovi bratje, vedno nizbrdo, dokler se jelen ni zadel ob ozidje zgornjega konea edine vaške ulice in Bhagat je začel tolči s palico po zapahnenih oknih kovačeve hiše, ko je baklja zopet vzplapolala v zavet hiše. »Vstanite! Bežite!« je vpil Purun Bhagat; mož ni več poznal svojega lastnega glasu, saj je bilo že dolga leta tega, kar je na glas govoril s človekom. »Gora se pogreza! Gora se pogreza! Vstanite in bežite vsi, ki ste notri!«

#### MALI OGLASI

Vsako beseda 50 gora, debelo tiskano  
Din 1—

##### Gospodična

Išče mesečno sobo s separatnim vhodom. Ponudbe na upravo lista pod: Soba

##### 500 Din

##### nagrade

dam tistemu, ki mi preiskrbi službo kot sluga. — Naslov pove uprava lista.

##### Sprejme se

dva gospoda na hrano in stanovanje. Naslov pove uprava lista.

##### Stekleno

strešno opeko imajo stalno v zalogi Zadržala opekarne d. c. v Ljubljani.

##### Kontoristinja

z večletno pisarniško prakso išče mesta pri kakem večjem podjetju. Gre tudi nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe prosil na upravo lista pod: »Marljiva«.

##### Proda se ceno

mal železen štedilnik. — Naslov pove uprava lista.

##### Gostilno

prometno prevzamem v decembru v najem ali na račun. — Ponudbe pod »Gostilna« na uprav. lista.

##### Širite „Nar. Dnevnik“.

„Vinocet“

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Uprava „NARODNEGA DNEVNIKA“

prodaja

MAKULATURNI PAPIR

kg Din 4-50

#### TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni robci, palice, vilce, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, in orvice edino le pri trrdki

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika

Najnižje cene!

Na veliko in malo!

#### DRVA - ČEBIN

Wolfova 1/II. - Telef. 50.

#### Hotelski sluga

z daljšo prakso in lepimi izpričevali se sprejme za 1. november 1926. Osebnostne podatke na upravo hotela »Union«, Ljubljana.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin.

Lastna knjigovodstva

TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, statute, vabila, letake, lepake, posetnice l. t. d.

TELEFON ŠT. 552